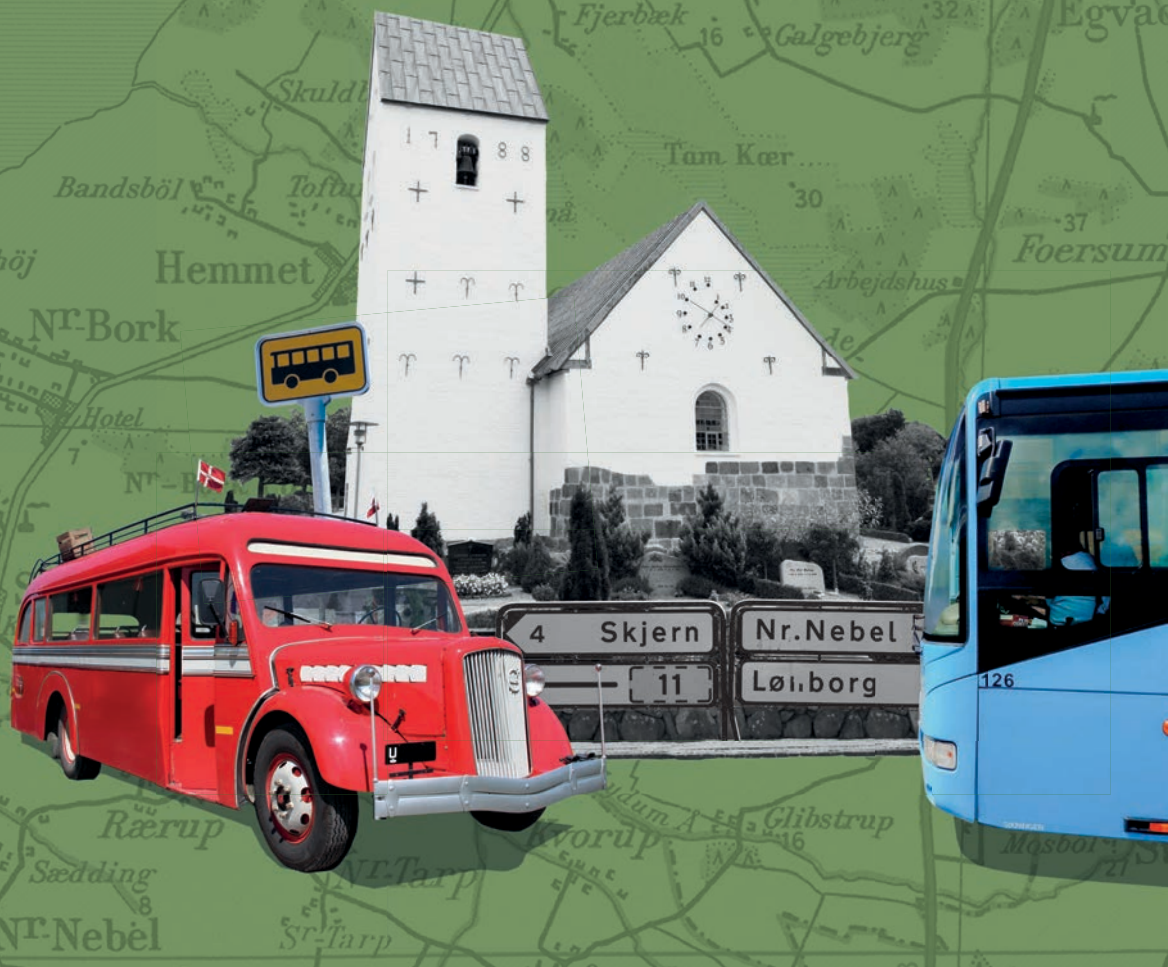

Thomas Kristensen

Alle skifter med rutebilen på livsrejse

Thomas Kristensen

ALLE SKIFTER

Med rutebilen på livsrejse

Lohse

Indhold

Forord	9
Livet er rejser Hver rejse giver nye erfaringer	11
Herfra min verden går Midt i vinterens knude	19
Halvvejs i Paradis Med tøj i luften	43
En parentes på vejen Aprilsvejr	57
De spændende 60'ere Mere forår	71
Det går mod sommersolhverv Ja, endnu videre	85
Midsommeren synes uden ende Uden returbillet	101
Livet gror Med tilbageblik og fremdrift	113
De lyse nætter slutter Men sommeren er stadig varm	127
Farverne forandres Mens kursen trimmes	141
Farverne blegner Vi nærmer os nuet	157
Det går mod vintersolhverv Snart er vi turen rundt	173
Tur - retur Uden for dagsordenen	185
Der tændes lys Afslutning og fortsættelse	205
Slutningen er begyndelsen Nyt venter	221
Oversigtskort	238
Om forfatteren	239

FØR AFGANG

Forord

RUTEBILER KØRER OVERALT I DANMARK. De kører i det ganske land, især uden for byerne. I byerne kører der busser med byens reklamer anmassende på bussens side. På landet, også helt ude i udkants- og vandkantsdanmark, kører rutebilerne udelukkende med deres hovedformål: at være et trofast befordringsmiddel for en egn og dens mennesker. Rutebilerne kører i hver deres afgrænsede område. Med hver deres farve på køretøjerne. Og med hver deres historiefortælling fra den daglige rute. Hver rute er en del af et fint forbundet netværk. Som blodårerne i en menneskekrop. Sådan er det også med menneskene langs ruten. De er en del af min rute, og jeg er en del af deres. Uanset hvor i landet vi kører.

Uanset hvor vi altså kommer fra, har vi alle oplevet og været afhængige af en rutebils trofaste rutefart. Vi har nok også alle erindringer om ventesale undervejs på ruten. Vi fik måske endda frivilligt eller ufrivilligt »ventesale« ikke bare på rutebilens rute, men også i vores livsforløb. Noget kom til at stå stille, noget blev aflyst, andet måtte vi bare vente på. Måske kom vi simpelthen for sent og måtte vente, indtil næste rutebil på ruten og i livet kom. Indtil næste mulighed kom for at stå på igen, og livshistorien kunne fortsætte.

For alle har vi jo en livshistorie. Måske ikke en speciel glamourøs, men en ganske almindelig. Dog en spændende livshistorie, fordi den er unik for dig. Men alligevel ligner den måske andres livshistorie ganske meget, og derfor kan vi alle spejle os i den.

Vi er forskellige fra landsdel til landsdel, fra Vestsjælland til Vestjylland, fra Nordfyn til Nordjylland, fra Sydhavsøerne til Vesterhavets duknakkede kystlinje. Alligevel er vi så ens i de væsentlige oplevelser og historier. Geografisk kan vores ruter ligge langt fra hinanden, fra landsdel til landsdel. Men mentalt er ligheden nok større end forskellen. Så egentlig kunne denne bog være skrevet hvor som helst i Danmark. Vi ville alle kunne nikke genkendende til det meste.

Når jeg nu tager udgangspunkt i Nørre Nebel – Tarm – Skjern ruten, så er det, fordi det er denne rute, jeg bedst kender til. Herfra min verden går. Her startede min livsrejse. Her har jeg mødt livet tæt på og samtidig kigget igennem rutebilens vinduer ud til en større verden. Her deltager jeg både som oplever og som betragter. Og på denne rute personificeres min, ja, vores generations udvikling, endog den globale, i de mennesker, som tager turen sammen med mig. Tilmed antydes det på denne meget almindelige rute, hvordan udviklingen måske vil fortsætte.

Rutebilen har skiftet farve igennem årene, vistnok fra rød over gul til blå. Rutebilen er også blevet teknisk forbedret og en hel del bedre at være passagerer i nu end dengang. Og dog har der aldrig sidenhen været rutebiler, der kan måle sig med dem, der kørte, da min verden blev til. I hvert fald sådan som jeg husker min barndoms rutebils herlighed.

Rutebilen har lagt kilometertæller til en udvikling i vores generation, som er uden sidestykke i historien. Det er derfor, en livsrejse med rutebilen er så spændende.

LIVET ER REJSER

Hver rejse giver nye erfaringer

HVAD ER DET MED VEJEN? Den har en dragende magt. Hvor fører den hen? Hvad ligger der for enden af den langt ude i horisonten? At være på rejse er spændende. Ja, faktisk en uomgængelig del af livet. Den *geografiske* udrejse begynder for os, når vi flytter hjemmefra. Og nogle oplever ganske mange kilometer ad den geografiske landevej. Denne rejse ud i en nær eller fjern geografi bliver også til en *opdagelsesrejse*, når vi ser andre egne end hjemmets. I vores generation har den geografiske udrejse tit hørt sammen med *uddannelsesrejsen*. For øvrigt ofte med rutebil et stykke ad vejen.

Livsrejsen former sig som en rejse igennem generationer, alt efter som vi bliver ældre og flyttes fra barnets og ungdommens generation til generationen yderst på bænken i vores familie. Den uomgængelige *tidsrejse*. Ja, ikke bare i familien eller i årene, som går, men også i tider med skiftende indhold. Fra årti til årti, som skildres i det følgende i denne bog. Forhåbentlig fører livsrejsens mange etaper også til en *dannelsesrejse*, hvor vi dueliggøres til at være mennesker – og medmennesker.

Dertil kommer så den afgørende dimension, som vi kan kalde for den *åndelige* livsrejse. Ånd må der til, for at vi kan dannes til mennesker. Hellig Ånd og kristenliv gør os til mennesker og ikke bare til eksistenser. Også i denne henseende rejser vi igennem skiftende landskaber, fra barn til voksen, fra det umiddelbare til det prøvede. Den åndelige del af livsrejsen giver farve og forståelse til alle de andre sider af livsrejsen. Og den sætter det endelige mål for livsrejsen.

Livet er altid udrejse, fordi livet til stadighed skrider fremad. Der sker mange skift undervejs. Både busskift og skift på livsruten. Livet bliver med årene også i nogle henseende tilbagerejse. Nogle gange må fortiden staves så godt af vejen, at den ikke får lov at blande sig utidigt. Andre gange må vi kigge bagud endnu engang for at tage bestik af nutid og fremtid.

En sen dag i mit liv kører jeg igen med rutebilen fra endestation til endestation og retur igen. Jeg tager turen med rutebil uden at behøve det. Egentlig har jeg slet ikke noget ærinde. Og så alligevel: Jeg har opfundet et ærinde og drømmer om en tur, som genkalder mange tidligere ture ad netop denne rute. Gad vide, hvem jeg får som medpassagerer? Vil jeg kunne genkende mennesker og steder, dufte og synsindtryk, årstider og livsformer? Et voveligt eksperiment. For bliver turen en skuffelse, eller bliver den en genopfriskning af de oplevelser og den dannelse, som tidligere blev mig til del på disse steder og i disse rutebilsæder?

Egentlig burde jeg sætte mig ind i rutebilen midt på ruten, for derfra udgår min verden. Og derfra vil jeg altid ordne og arkivere mine oplevelser på denne rute. Og også nogle af mine oplevelser senere hen. Dog vælger jeg at parkere bilen ved rutens sydligste station for så at genopleve hele ruten tur-retur. Faktisk har jeg forberedt turen ved forinden at tage fotos af alle stationer undervejs, som de ser ud nu. Det vil sige: Nu er de blevet til stoppesteder, med

nutidens sprogbrug. Rutebilstationer med venteværelse, træbænke langs væggen og en søvnig lampe i loftet er for længst passé. Men når jeg nu sidder i rutebilen, eller snarere i en moderne bus i forhold til dengang, så har stationerne – eller stoppestederne – ikke flyttet sig. Ikke ret meget i hvert fald. Der bremses stadigvæk med passende intervaller. Måske stiger der lidt færre på i dag end tidligere. Klientellet er også anderledes. Men stadigvæk er de fleste passagerer mennesker, som hører til netop der, hvor også jeg i en eller anden forstand hører til.

Ja, nu kører jeg allerede. Næsten umærkeligt i forhold til barndommens røde rutebiler. Ikke bare kører jeg med nutidens blå rutebil. Rutebilen kører også med mig. Jeg er i dens vold, så at sige. Jeg er ikke alene om at bestemme, hvad jeg gerne vil opleve på denne tur. Rutebilen bestemmer også, hvad jeg kommer til at opleve på den rute, som har været med til at forme mig og den lokalbefolkning, jeg fortsat er en del af. Rutebilen har igennem alle årene kørt langt de fleste ture uden mig og vil sikkert fortsætte mange år efter mig for at holde sammen på egnen. Geografisk ad nøjagtig samme rute som altid, men mentalt, socialt, politisk, økonomisk og åndeligt måske med nye udsigter. Også med hilsen til os, som nu mest bruger vores egne biler. Jo, for uanset årstallet i kalenderen og på vores dåbsattest står vi i et værdifællesskab med den rute, som blev en væsentlig etape af de mange andre ruter, vi færdes ad i livet.

Meget ligner. Jeg kan næsten smage atmosfæren, selv efter de mange år, som er gået. Jeg forventer ikke at møde nogle af personerne fra dengang, selvfølgelig ikke, efter så mange år. Selv om jeg synes, jeg ser nogle af dem på sæderne skråt overfor. Ja, og ser ind i nakken på den, i mine øjne dengang, ældre mand med hans gå-i-by kasket og hans kone med det blomstrede hovedtørklæde, som hun og andre gik med, pænt bundet under hagen. Selvfølgelig ser

*Et venteskur og en busplan.
Alt hvad der skal til for at
rejse med rutebil. Også i
Obling kan vi stige på, in-
den turen går videre til nye
oplevelser.*

jeg dem ikke. Alligevel er det, som om de er med i rutebilen. Tværs igennem livet og udviklingen i de mange år.

Men har vi passagerer nu også forandret os? Helt sikkert. Nu er rutebilen kun et blandt mange andre vinduer til verden og betragtes ikke som noget eksotisk vindue. Den er kun et nødvendigt transportmiddel for dem, som ikke har noget andet. Det føles ikke som en oplevelse af de store at køre i rutebil, sådan som det gjorde tidligere. Dog sker det, at nogle børn stadigvæk lyser af oplevelsesglæde, når de tager plads i sæderne. Ikke mindst børn af anden etnisk herkomst, som nu er blevet bosat på denne gammelkendte rute. Ligesom flygtninge-indvandrergenerationen er blevet placeret på så mange andre ruter uden for de store byer.

Der kommer sikkert den dag, hvor rutebilen har kørt sin sidste tur. Rutebilafhængig er du ikke længere som dengang, hvor vi ikke kendte andet. Dengang vi ofte fyldtes med frydefuld forventning ved at sætte os ind i de polstrede sæder. Nu kender du til andet og har nok også lyst til andet og mere. Men indtil denne sidste køredag er rutebilen historiebærer og historiebefordrer, og måske endda historieskabende.

Nu kører rutebilen, mærker jeg. Og jeg tager turen med. Der dufter rent. Er det mon sædebetrækket, der dufter lidt af fløj, ligesom i min barndom? Jeg sidder dejligt højt og kigger ud gennem mit vindue. Ser også gennem midtergangen på de andre, som har taget plads i hver deres sæde. En dejlig fornemmelse at køre med rutebil igen. Og det uanset hvilken rute vi bedst kender til fra vores egen geografi.

Det er sundt at gøre os erindringer om vores livskurs indtil nu – og meninger og forhåbninger om vejen videre. Om hvem vi er, og hvem vi har været. Og hvor vi er på vej hen. Livet opleves jo forlæns. Hele vejen. Og livet forstås baglæns. Ikke nødvendigvis sådan at det hele forstås. Men måske dog lidt mere efterhånden som vi kan

sætte flere og flere brikker sammen. Vi er i hovedsagen stadigvæk de samme nu, som vi var i halvtredserne, tresserne, halvfjerdsene osv. Vi har de samme ønsker om glæde og tryghed, men kender også stadigvæk til angsten for ikke at slå til. Vi har fortsat bekymringer for økonomi og arbejde, angst for sygdom og død. Måske mere nu end før. På den anden side er vi nok mere bevidste om egen værdi end dengang. Alle disse overordnede ting er vi overordnet fælles om fra årti til årti.

Og mon ikke vi også er fælles om at søge en ramme at sætte det hele ind i? Værdiernes verden, troens og håbets verden. Vi er fælles om livets grundlæggende spørgsmål: Hvem er jeg? Hvem ønsker jeg at være? Hvor fører min livsrejse mig hen? Hvor er mit ansvar, og hvor må jeg lægge mit ansvar fra mig? Hvor finder jeg tilgivelse og evighedsperspektiv?

Vi har altså i høj grad de samme følelser og forventninger inderst inde som dengang. Også de samme problemer og dilemmaer. Selv om nogle af de dengang mest kendte vanskeligheder er trådt i baggrunden, så kommer der nye til. Vi er helt og holdent os selv, hvilket er en gave og et ansvar. Men vi er også et produkt af de sammenhænge, der blev vores. Og i højere grad end vi selv er klar over. Der er mange spændende historier. Men den mest spændende er dog dit eget liv, og hvordan det udvikler sig. Og fortsætter med at udvikle sig, lige til du trækker vejret for sidste gang.

Livet er en farefuld rejse, også en vovet rejse. Livet kan du ikke stå af. Du kan stå af på nogle stationer undervejs og vente på næste rutebil. Men du kan ikke blive stående eller siddende på stationen. Du må videre. På samme måde med livsrejsen: Den er ikke uden farer, alligevel rummer den for de fleste en velsignet mangel på angst. Snarere rejser vi med spændt forventning. Bliver rejsen for angstfyldt, skyldes det med en moderne diagnose måske en »fobi«.

Mange menneskelige dilemmaer møder vi undervejs. Vi er hver især hovedpersoner i vores egen fortælling og må finde vores ståsted for at kunne navigere. For nogle af os er troen et holdpunkt, en bærestol. Et hvilested og en igangsætter. Det er manges livserfaring, også på Nørre Nebel – Tarm – Skjern-ruten. Lærer du Himlens Gud at kende, lærer du også dig selv at kende! Og du får et livsatlas af karat som vejviser.

Der er bekendelsesskrifter og bekendelselitteratur. I det følgende går vi ikke så meget op i nogen af delene. De næste sider er ikke en minutiøs dokumentarisk skildring af livet langs og på ruten, selv om meget er autentisk. Den består af noget husket, af huller i det huskede og af drømme. Ikke alt kan verificeres, men alt har noget på sig.

Selv den mindste lille iagttagelse kan blive til en historie, en indgang til at fortælle om det levede liv.

Livet er for det meste vældig konkret. Nogle gange kalder det også på en tolkning. Sådan vil der blive tolket på det konkrete i de følgende afsnit. Så troværdigt som muligt.